

ЯКЩО ПОЗИВАТИСЯ, ТО ЯК?

В одному з видань читаємо: *Він позивається на нотаріуса*, в іншому — *до президента*, у третьому — *проти організаторів*. Пор.: *Юристи радять письмово звернутися до нотаріуса для посвідчення договору, отримати відмову і позиватися на нотаріуса до суду* (Юридичний радник); *Попередній уряд навіть доручив Мін'юсту позиватися до президента з приводу «прихватування» майже півтори сотні гектарів землі, цікавої для археологів* (Україна молода, 8.04.2010); *Сьогодні ці українці готові позиватися проти організаторів виборчого процесу і держави загалом* (Українська правда, 25.02.2010). Мимоволі задумуєшся, чи рівноправні для дієслова *позиватися* ці прийменниково-відмінкові форми, що називають відповідача? У професійному вжитку, тобто в судочинстві, узвичаєні дві основні прийменниково-відмінкові форми: *позиватися на кого-небудь* і *позиватися до кого-небудь*. Проте вони розрізняються значеннями своїх іменників: прийменник *на* поєднується переважно з іменниками — назвами осіб, прийменник *до*, крім цих назв, може сполучатися з назвами держави, якоїсь структури, установи тощо: *У разі недотримання умов кредитного договору Спілка має право позиватися на позичальника до суду.*; *Румунія збирається позиватися до України*; *АНТК імені Антонова позивається до Фонду держмайна через арешт АН-124*. Форма *проти кого-небудь* із дієсловом *позиватися* трапляється зрідка, здебільшого в непрофесійному вжитку.

Можлива ще одна прийменниково-відмінкова форма зі значенням відповідача — *з ким-небудь*, але за умови, що дієслово *позиватися* виражає значення — ‘мати з ким-небудь судову справу, тривалий час судитися’: *Він [шляхтич] мав діло в волость, позивався за млин з своїми спільниками, власниками того млина* (І. Нечуй-Левицький); — *Пан Стадницький знову*

позивається з лісовиками (М. Стельмах).

Є кілька прийменниково-відмінкових форм, що вказують на причину, привід для позивання. Найпоширенішими з-поміж них є форми з первинними прийменниками *за*, *через* та похідним книжним прийменником з *приводу*: *Це колись було, що знав тільки сусід сусіда та й то, коли позивалися за межу* (Ю. Яновський); *Це брат його, Перс на ймення, з яким після смерті батька Гесіод почав позиватися за спадщину*; *Польща не має наміру позиватися до України через ненадходження російського газу*; *Громадяни України не можуть позиватися до Росії з приводу повернення їх заощаджень СРСР*.

Отже, форми, уживані з дієсловом *позиватися* для означення особи відповідача, розрізняються обсягом значень іменників та сферами свого побутування: в офіційному професійному вжитку переважають форми *на кого-небудь* і *до кого-небудь*, у непрофесійному — *проти кого-небудь*. Прийменниково-відмінкові форми, що визначають причину позивання, так само неоднакові за своїм стилістичним використанням: не мають обмежень форми з прийменниками *за* і *через*, книжне забарвлення властиве формі з прийменником з *приводу*.

Катерина Городенська